

Małgorzata Jasińska

Uniwersytet Przyrodniczo-Humanistyczny w Siedlcach

**Sprawozdanie z ogólnopolskiego seminarium
językoznawczego
*Polszczyzna trzech pokoleń. Podobieństwa i różnice***

Cykliczne spotkania językoznawców organizowane przez Zakład Językoznawstwa Instytutu Filologii Polskiej i Lingwistyki Stosowanej Uniwersytetu Przyrodniczo-Humanistycznego w Siedlcach stały się już pewną tradycją. 20-21 maja 2010 roku odbyło się kolejne¹ ogólnopolskie seminarium językoznawcze, tym razem na temat: *Polszczyzna trzech pokoleń. Podobieństwa i różnice*. Współorganizatorem tego seminarium było Studenckie Koło Naukowe Językoznawców.

Na zaproszenie siedleckich językoznawców odpowiedzieli przedstawiciele ośrodków naukowych z całej Polski, m.in.: Uniwersytetu im. Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy, Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie, Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie, Uniwersytetu Łódzkiego, Uniwersytetu w Białymstoku, jednak najliczniej reprezentowany był Uniwersytet Przyrodniczo-Humanistyczny w Siedlcach.

Seminarium stało się okazją do wymiany doświadczeń naukowych i poglądów na temat różnych definicji pokolenia, oraz różnic w języku poszczególnych generacji. Przekrój tematyczny zaprezentowanych tekstów był dość szeroki, obejmował bowiem rozważania teoretyczne dotyczące stereotypu pokolenia, wielorakie jego ujęcia i koncepcje poprzez porównania funkcjonowania języka w różnych obszarach i różnych pokoleniach. Prezentowane wypowiedzi ukazywały także różnice międzypokoleniowe występujące w leksyce.

Krystyna Wojtczuk (Siedlce) w swoim wystąpieniu *Stereotyp pokolenia w przestrzeni językowo-kulturowej I. dekadzie XXI wieku. Czy jest i jaki jest?* analizowała sposoby budowania stereotypów różnych pokoleń oraz analizowała wykładniki językowe wykorzystywane w procesie stereotypizacji, uwzględniając także fakt, iż „proces stereotypizacji ma następujące po sobie etapy: polega na przekształcaniu się toposów w formuły, a formuł w idiomy”.

Mirosława Sagan-Bielawa (Kraków) w wystąpieniu *Historyczna i*

---

¹ Spotkania językoznawców organizowane przez Zakład Językoznawstwa odbywają się cyklicznie od 1995 roku, początkowo co roku, a od 2002 roku co 2 lata. *Polszczyzna trzech pokoleń. Podobieństwa i różnice* była dziewiątym spotkaniem naukowym zorganizowanym przez siedleckich językoznawców. Pokłosiem konferencji i seminariów są tomy zbiorowe.

ahistoryczna koncepcja pokolenia w polskich badaniach socjolingwistycznych zwróciła uwagę na dwie koncepcje w polskich badaniach socjolingwistycznych, pokazując, że w przypadku koncepcji historycznej pokolenia określa się „na podstawie wspólnych doświadczeń i uwarunkowań historycznych (np.: wojna, kryzys gospodarczy, rewolucja)”, a według ujęcia ahistorycznego pokolenie „obejmuje osoby w danym etapie rozwoju społecznego (np. studenci, ludzie w wieku produkcyjnym, ludzie w wieku emerytalnym)”.

Z kolei Katarzyna Czarnecka (Warszawa) w artykule *Polszczyzna trzech pokoleń Polaków na Kresach południowo-wschodnich* starała się pokazać sytuację językową tego obszaru charakterystyczną dla poszczególnych generacji. Autorka podkreśla, że „[...] najstarsze pokolenie zna polszczyznę (w odmianie gwarowej) i się nią posługuje, średnie – zna ją gorzej, często biernie, polszczyzna ta jest bardziej skażona wpływami. Pokolenie młodsze może znać język polski niezłe, ale wchodzi tu w grę także inna jakość języka – polszczyzna wyuczona. Zróżnicowanie pokoleniowe polszczyzny na Kresach południowo-wschodnich nie może być rozpatrywane w oderwaniu od warunków lokalnych i sytuacji w poszczególnych miejscowościach kresowych”.

O słownictwie charakterystycznym dla klubów mówił w swoim wystąpieniu zatytułowanym: *Z badań nad leksyką subkultur młodzieżowych. Słownictwo klubów* Andrzej S. Dyszak (Bydgoszcz). Poddał on analizie semantycznej i formalnej leksykę związaną z muzyką techno i klubową oraz narkotykami charakterystyczną dla subkultury klubowej. Według Andrzeja S. Dyszaka socjolekt klubów jest odzwierciedleniem zjawiska globalizacji występującego także we współczesnym języku.

Łukasz Krobski (Bydgoszcz) w swoim artykule: *Czasowniki pochodzenia niemieckiego w mowie starszego pokolenia bydgoszczan*, poddał analizie słownictwo zaczerpnięte z *Małego słownika gwary bydgoskiej*. W swoich badaniach skoncentrował się wyłącznie na czasownikach pochodzących z języka niemieckiego. Poza słownikami wykorzystał też ankietę sprawdzającą znajomość wyekscerpowanych przez siebie przykładów przez 50 mieszkańców Bydgoszczy mających 55 lat i więcej.

O barwnych losach tradycyjnych przysłów w polszczyźnie współczesnej mówiła Natalia Szydłowska. Autorka analizowała trwałość oraz zmienność postaw wobec przysłów tradycyjnych. Interesowały ją przede wszystkim funkcje, jakie pełnią przysłowia w religii, sądownictwie, polityce, literaturze i nowoczesnych mediach. Autorka podkreśliła, iż tradycyjne przysłowia przetrwały próbę czasu, mimo coraz nowocześniejszych środków przekazu.

Renata Tarasiuk (Siedlce) wystąpiła z referatem: *Polszczyzna jako element konstytuujący tożsamość trzech pokoleń Żydów polskich*. Autorka mówiła o różnych językach, które funkcjonują w społeczności żydowskiej na całym świecie, podkreśliła także fakt, iż język polski jest pierwszym językiem

społeczności żydowskiej w Polsce, ważniejszym nawet niż język hebrajski.

Marta Ułańska (Łódź) mówiła o *wpływie języka młodzieżowego na media*, podkreślała w swoim wystąpieniu fakt, iż język młodzieżowy w ciągu ostatnich kilku lat stał się wszechobecną odmianą polszczyzny, z którą możemy się zetknąć nie tylko w telewizji i Internecie, ale także w reklamie czy filmach.

Wszystkie teksty, również te, które nie zostały zaprezentowane w powyższym krótkim zestawieniu będzie można przeczytać, sięgając po materiały pokonferencyjne wydane w formie tomu zbiorowego.